Uchwała Nr XXVI/199/2016
Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu
z dnia 26 lipca 2016r.

w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec na lata 2016 – 2019 z uwzględnieniem perspektywy do 2023”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zmianami), art.18 ust. 1 i w związku z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672 ze zmianami) – Rada Miejska w Ogrodzieńcu uchwala co następuje

§1

Uchwala się „Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Ogrodzieniec na lata 2016 – 2019 z uwzględnieniem perspektywy do 2023” w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Ogrodzieniec.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Zygmunt Podsiadło

GMINA OGRODZIENIEC

Gmina wyróżniona Honorową Flagą Rady Europy (2007) i Dyplomem Europejskim (2004)

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA I GMINY OGRODZIENIEC NA LATA 2016-2019 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO 2023

Styczeń 2015

Urząd Miasta i Gminy Ogrodzieniec

Plac Wolności 25, 42-440 Ogrodzieniec

tel. /032/ 67 09 700, fax: /032/ 67 09 721

www.ogrodzieniec.pl e-mail:ogrodzieniec@ogrodzieniec

Spis treści

1. WSTĘP ***4***
2. STRESZCZENIE ***4***
3. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU ***5***
3.1 Uwarunkowania zewnętrzne 5
3.1.1 Zasady wynikające z polityki ekologicznej, Programu ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego i Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego 5
3.1.2 Uwarunkowania wynikające z polityki powiatowej i wojewódzkiej 6
3.2 Uwarunkowania wewnętrzne 6
3.2.1 Uwarunkowania wynikające ze „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ogrodzieniec” 6
3.2.2 Uwarunkowania wynikające ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ogrodzieniec” 7
4. OCENA STANU ŚRODOWISKA ***7***
4.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza 7
4.2 Zagrożenia hałasem 10
4.3 Pola elektromagnetyczne 10
4.4 Gospodarowanie wodami 11
4.5 Gospodarka wodno-ściekowa 12
4.6 Zasoby geologiczne 13
4.7 Gleby i osuwiska 13
4.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów 13
4.8.1 Odpady komunalne 13
4.8.2 Azbest 16
4.9 Zasoby przyrodnicze 18
4.10 Zagrożenia poważnymi awariami 19
4.11 Edukacja ekologiczna 19
5. ANALIZA SWOT ***20***
6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE ***21***
7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ***27***
7.1 Wskaźniki monitorowania programu 27
7.2 Mechanizmy finansowe realizacji programu 28
MATERIAŁY WYKORZYSTANE PRZY TWORZENIU NINIEJSZEGO DOKUMENTU 29
SPIS TABEL 29
SPIS RYSUNKÓW 29

WYKAZ SKRÓTÓW

EFRR	-	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EMAS	-	Environment Management Application System (System zarządzania środowiskowego)
GZWP	-	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
ISO	-	International Organization for Standarization
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
POŚ	-	Prawo ochrony środowiska
RZGW	-	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
ŚZMiUW	-	Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
UE	-	Unia Europejska
UMiG	-	Urząd Miasta i Gminy
WFOŚiGW	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
ZPKWŚ	-	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego
PRGiPID	-	Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej

1. WSTĘP

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 nr 25 poz. 150) organ wykonawczy gminy, co 4 lata, sporządza gminny program ochrony środowiska z tym, że przewidziane w nim działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata.

Program ochrony środowiska podlega opiniowaniu przez organ wykonawczy jednostki wyższego szczebla, a następnie uchwalany jest przez Radę Miejską. Do czasu uchwalenia dokument ma status projektu. Projekt musi być zaakceptowany przez Burmistrza Miasta i Gminy Ogrodzieniec i uzgodniony z komisjami Rady Miejskiej. Dokument należy również poddać konsultacjom z lokalną społecznością, organizacjami ekologicznymi oraz uzyskać dla niego opinię Zarządu Powiatu Zawierciańskiego.

Niniejszy dokument jest oparty na „Programie ochrony środowiska dla gminy Ogrodzieniec na lata 2012-2015". Program niniejszy sporządzono zgodnie z „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska" wydanymi przez Ministerstwo Środowiska.

2. STRESZCZENIE

Celem nadrzędnym programu jest zapewnienie wysokiej jakości środowiska naturalnego na terenie Gminy Ogrodzieniec.
Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Program ochrony środowiska ma na celu realizację założeń dokumentów strategicznych wyższego szczebla (krajowych, wojewódzkich i powiatowych) na poziomie Gminy Ogrodzieniec uwzględniając zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju wdrażane na szczeblu regionalnym.
Dokument zawiera ocenę stanu środowiska Gminy Ogrodzieniec oraz cele programu, zadania i ich finansowanie.
Cele i zadania programu rozpisano w podziale na: edukację ekologiczną, powietrze atmosferyczne, hałas, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarkę wodno-ściekową, zasoby geologiczne, ochronę gleb, gospodarkę odpadami komunalnymi, ochronę dziedzictwa przyrodniczego, zagrożenia poważnymi awariami.

3. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE PROGRAMU

Założenia wyjściowe opierają się na:

- uwarunkowaniach dotyczących wszystkich regionów - są to uwarunkowania zewnętrzne
- uwarunkowaniach wynikających z planów gminy – są to uwarunkowania wewnętrzne.

3.1 Uwarunkowania zewnętrzne

3.1.1 Zasady wynikające z polityki ekologicznej, Programu ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego i Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 zawiera następujące najważniejsze działania priorytetowe na najbliższe lata:

- zamknięcie wysypisk nie spełniających wymogów UE,
- wprowadzenie w życie tzw. zielonych zamówień,
- wzmocnienie kadry inspekcji ochrony środowiska, która usprawni ochronę środowiska i pozwoli na kontrolę przestrzegania prawa,
- wspieranie platform technologicznych i ekoinnowacyjności w ochronie środowiska,
- przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego jako podstawy lokalizacji inwestycji,
- zwiększenie retencji wody,
- opracowanie krajowej strategii ochrony gleb,
- ochrona atmosfery (w tym realizacja założeo dyrektywy unijnej CAFE, dotyczącej ograniczenia emisji pyłów),
- ochrona wód (w tym redukcja o 75 % ładunku azotu i fosforu w oczyszczanych ściekach komunalnych),
- gospodarka odpadami,
- modernizacja systemu energetycznego,
- ochrona przed hałasem (w tym sporządzanie map akustycznych dla wszystkich miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców i opracowania planów walki z hałasem),
- działania związane z nadzorem nad chemikaliami dopuszczonymi na rynek.

Program ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 zawiera następujące cele:

- Dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami,
- Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych,
- Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami,
- System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu wód,
- Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i

termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii,
- Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu,
- Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,
- Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi,
- Przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi,
- Dążenie do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych hałasu regulowanych prawem, poprzez realizację założeń POH ograniczających hałas drogowy, kolejowy i przemysłowy,
- Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,
- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2016-2019 zawiera następujące cele:
- poprawa jakości powietrza atmosferycznego na obszarze powiatu zawierciańskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych,
- ograniczenie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł,
- dążenie do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych hałasu regulowanych prawem, poprzez realizację założeń POH ograniczających hałas drogowy, kolejowy i przemysłowy,
- utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,
- racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych,
- ograniczenie ryzyka wystąpienia powodzi na terenach najbardziej zagrożonych gmin,
- system zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych powiatu przy osiągnięciu i utrzymaniu dobrego stanu wód,
- zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,
- racjonalna gospodarka zasobami glebowymi,
- zapobieganie powstawaniu odpadów, wzrost ponownego użycia, recyklingu i innych metod odzysku wytworzonych odpadów oraz zagospodarowanie odpadami komunalnymi z wykorzystaniem selektywnego zbierania i ograniczania ilości składowanych odpadów,
- przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych powiatu zawierciańskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi,
- ochrona i wzrost różnorodności biologicznej,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej,
- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków,
- kształtowanie nawyków kultury ekologicznej mieszkańców powiatu zawierciańskiego, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie.

3.1.2 Uwarunkowania wynikające z polityki powiatowej i wojewódzkiej

Dokumenty zawierające aspekty polityki ochrony środowiska to:
- „Strategia Rozwoju Powiatu Zawierciańskiego”,
- „Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020”.

3.2 Uwarunkowania wewnętrzne

3.2.1 Uwarunkowania wynikające ze „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Ogrodzieniec”

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ogrodzieniec do roku 2020” obejmuje okres 2011-2020.

W dokumencie wyszczególniono następujące działania w zakresie ochrony środowiska:

- Dokończenie rozwiązania problemu gospodarki ściekowej
- Realizacja inwestycji poprawiających stan środowiska naturalnego w tym w zakresie likwidacji niskiej emisji, wykorzystania OZE, utylizacji odpadów niebezpiecznych, gospodarki wodno - ściekowej
- Kontynuacja i rozwój działań w zakresie organizacji i odbioru odpadów
- Kontynuacja gazyfikacji gminy
- Rekultywacja i zagospodarowanie terenów poprzemysłowych, zaniedbanych na terenie gminy
- Kształtowanie i motywowanie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz współpraca z organizacjami ekologicznymi
- Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska skierowanych bezpośrednio do mieszkańców.

3.2.2 Uwarunkowania wynikające ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ogrodzieniec"

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ogrodzieniec" zawiera propozycje obszarów i obiektów do objęcia ochroną prawną w formie pomników przyrody, użytków ekologicznych oraz zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.

4. OCENA STANU ŚRODOWISKA

4.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości poprzez utrzymanie stężeń substancji szkodliwych poniżej poziomu dopuszczalnego.
Gmina Ogrodzieniec w skali województwa śląskiego należy do obszarów o niskiej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Głównie wpływ na jakość powietrza ma niska emisja z gospodarstw indywidualnych oraz emisja powodowana przez transport drogowy. Pomimo, że Gmina Ogrodzieniec jest zgazyfikowana za wyjątkiem sołectw Mokrus i Gulzów, wiele gospodarstw domowych, ze względów ekonomicznych, stosuje jako podstawowy nośnik energii cieplnej paliwo stałe –węgiel i koks.
Zgodnie z danymi zawartymi w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2016-2019, Gminę Ogrodzieniec w 2013 r. charakteryzują poniższe dane.

Tabela1. Sieć gazowa w Gminie Ogrodzieniec

Długość czynnej sieci gazowej ogółem [km]	Czynne połączenia do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [szt.]	Odbiorcy gazu [gosp. dom.]	Zużycia gazu [tys. m^3]
97,407	2 085	1 561	868,60

Ponadto w sezonie turystycznym zwiększa się znacznie ilość zanieczyszczeń powodowanych przez transport samochodowy. Niewielki procent emisji stanowią zanieczyszczenia wprowadzane przez zakłady produkcyjne, na terenie Gminy Ogrodzieniec są to głównie piekarnie i cegielnia.
Na terenie gminy nie występuje scentralizowany system ciepłowniczy. Obiekty użyteczności publicznej należące do gminy ogrzewane są kotłowniami:

1) gazowymi – 10 szt. (budynki: Zespołu Szkolono-Przedszkolnego w Ogrodzieńcu, Gimnazjum, Szkoły Podstawowej w Ryczowie, Szkoły Podstawowej w Gieble, Dworek w Gieble, Ochotniczej Straży Pożarnej Gieble, Urzędu Miasta i Gminy, Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury, Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, Biblioteki Publicznej),
2) węglowymi - 7 szt. (budynki: Administracji Wspólnot mieszkaniowych w Ogrodzieńcu, Ochotniczej Straży Pożarnej w Podzamczu, Ochotniczej Straży Pożarnej w Kiełkowicach, Ochotniczej Straży Pożarnej w Gulzowie Ochotniczej Straży Pożarnej w Mokrusie, Ochotniczej Straży Pożarnej w Ryczowie Kolonii, Ochotniczej Straży Pożarnej w Ryczowie, Świetlicy w Żelazku)
3) elektrycznymi – 1 szt. (budynek Ochotniczej Straży Pożarnej w Ogrodzieńcu).

Budynki mieszkalne ogrzewane są z kotłowni indywidualnych opalanych paliwami stałymi lub gazowymi.
Gmina Ogrodzieniec pełni ważną funkcję w zakresie komunikacji. Zasadniczy ciężar transportu drogowego skupia się na ruchu turystycznym i korzystaniu z dróg dojazdowych głównie do Podzamcza i Ogrodzieńca lecz także i innych miejscowości, położonych również w gminach sąsiednich. Dodatkowo gmina, a w tym i samo miasto Ogrodzieniec leży na skrzyżowaniu dwóch dość ważnych dla lokalnej komunikacji szlaków – drogi wojewódzkiej nr 790 Dąbrowa Górnicza – Pilica i drogi wojewódzkiej nr 791 Zawiercie – Olkusz.
Największe natężenie ruchu znamionuje odcinek drogi nr 791 pomiędzy Ogrodzieńcem a Zawierciem oraz odcinek drogi nr 790 pomiędzy Ogrodzieńcem a Podzamczem.
Fragmenty tych tras tworzą na terenie Ogrodzieńca ulicę Kościuszki – główną arterię komunikacyjną w obrębie miasta, skupiającą wokół znaczną część zabudowy mieszkaniowej, a także liczne obiekty instytucji handlowych i usługowych.
Wspomniany ciąg drogowy odgrywa istotną rolę w aspekcie komunikacji z Zawierciem - głównym ośrodkiem administracyjnym powiatu zawierciańskiego, a także największym miastem przemysłowym, centrum handlowo-usługowym, wreszcie bardzo ważnym węzłem komunikacyjnym zwłaszcza w transporcie publicznym (największa w regionie stacja PKP, przebieg drogi krajowej nr 78, połączenie z portem lotniczym Katowice w Pyrzowicach).

Rys. 1 Mapa Gminy Ogrodzieniec

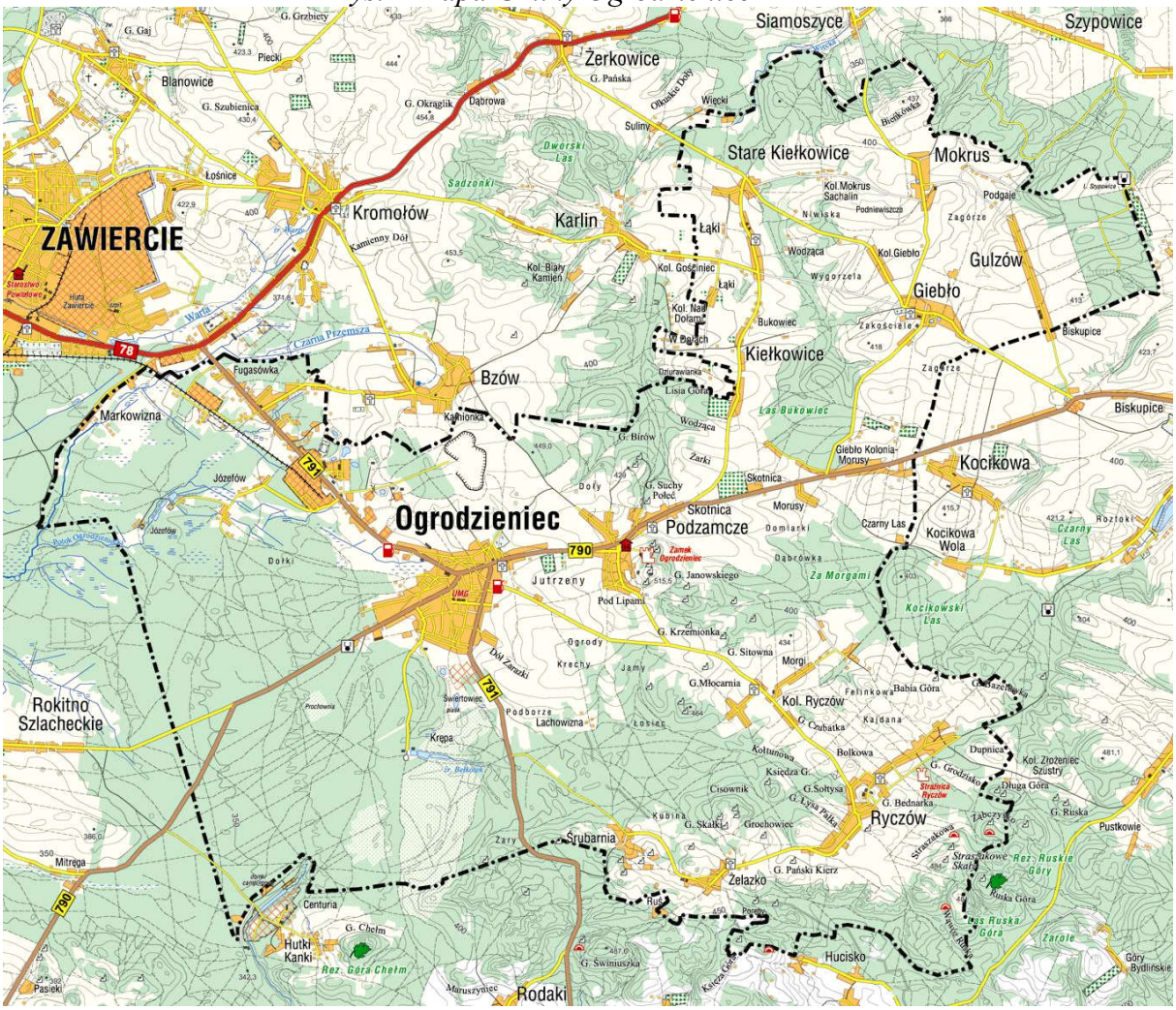

W latach 2012-2015 zrealizowano większość przedsięwzięć związanych z ochrona powietrza zaplanowanych w przyjętym przez Radę Miejską Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Ogrodzieniec, do najważniejszych zrealizowanych przedsięwzięć należy:

- realizacja programu „Poprawa jakości powietrza w gminie Ogrodzieniec poprzez ograniczenie emisji i kompleksową termomodernizację obiektów użyteczności publicznej”,
- termomodernizacja budynku urzędu Miasta i Gminy Ogrodzieniec,
- remonty dróg.

Ponadto wprowadzono dotację z budżetu gminy na zadanie służące ograniczeniu niskiej emisji na terenie Gminy Ogrodzieniec. Z dotacji powyższej mogą korzystać właściciele budynków na terenie Gminy, którzy likwidują ogrzewanie węglowe i zstępują je kotłami gazowymi.

4.2 Zagrożenia hałasem

Głównym źródłem hałasu na terenie gminy Ogrodzieniec jest transport samochodowy, powoduje on hałas komunikacyjny o charakter, który koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakterze liniowym skoncentrowany wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych. Do obszarów szczególnie narażonych na działanie hałasu należy odcinek drogi wojewódzkiej DW 791 pomiędzy Fugasówką a Ogrodzieńcem (ul. Kościuszki i ul. Olkuska) oraz drogi DW 790 Ogrodzieniec ul. 1 Maja, a także DW 790 ul. Wojska Polskiego w Podzamczu. Poziom hałasu uzależniony jest od stanu nawierzchni dróg, w związku z tym należy dążyć do modernizacji dróg o złym stanie technicznym nawierzchni.
Hałas przemysłowy stanowi mało istotną uciążliwość w porównaniu z hałasem komunikacyjnym, ze względu na brak w gminie dużych zakładów przemysłowych.
Zgodnie z Uchwałą Nr XXXVIII/325/2005 Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu z dnia 26 września 2005 r. w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ogrodzieniec oraz Uchwałą Nr XXXIX/338/2005 Rady Miejskiej w Ogrodzieńcu z dnia 28 listopada 2005 roku w sprawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ogrodzieniec obejmującego sołectwa: Fugasówka– Markowizna, Giebło, Kolonia Giebło, Gulzów, Kiełkowice, Mokrus, Podzamcze, Ryczów, Ryczów Kolonia, Żelazko – Śrubarnia, z wyłączeniem terenów objętych planami uchwalonymi po roku 1995 r., nie ma określonych poziomów hałasu komunikacyjnego na terenach chronionych akustycznie.

4.3 Pola elektromagnetyczne

Głównym i najliczniej występującym źródłem emisji fal elektromagnetycznych są stacje telefonii komórkowej, stacje radiowo-telewizyjne i stacje transformatorowe, a także linie elektroenergetyczne wysokiego i najwyższych napięć. Na szkodliwe działanie fal narażone są organizmy żywe, jednak obecnie w odniesieniu do powiatu zawierciańskiego czynnikowi temu jako elementowi uciążliwości dla środowiska przypisać należy niewielką szkodliwość.
Na terenie gminy Ogrodzieniec stacje będące źródłem pól elektromagnetycznych znajdują się w pobliżu Ryczowa w gminie Ogrodzieniec, a także na północnych obrzeżach Podzamcza.
Gmina zaopatrywana jest w energię elektryczną liniami o napięciu 30 kV i 15 kV wyprowadzonymi z czterech Głównych Punktów Zasilających będących w eksploatacji TAURON Dystrybucja S.A.:

- SE 110/30/15 kV Kądzielów w Zawierciu
- GPZ 110/15/6 kV Zuzanka z Zawierciu
- GPZ 110/15 kV Łazy
- GPZ 110/15/6 kV Ogrodzieniec

Linie:

- napowietrzne 30 kV i 15 kV o przekrojach: 35 mm^2 – odgałęzienia do stacji, 50 mm^2,
- 70 mm^2 łącznej długości 52 km,
- kablowe 15 kV łącznej długości 13 km.

Stacje transformatorowe:

- 12 sztuk stacji 30/0,4 kV oraz 43 sztuki stacji 15/0,4 będących w eksploatacji TAURON Dystrybucja S.A./RD7, łączna moc zainstalowanych transformatorów olejowych wynosi 12,2 MVA

- 10 sztuk stacji 15/0,4 kV pozostających w całości lub częściowo w eksploatacji Odbiorców.

4.4 Gospodarowanie wodami

Pod względem hydrograficznym gmina Ogrodzieniec podzielona jest wododziałem na dwie zlewnie drugiego rzędu. Przeważającą część gminy – środkową południową i wschodnią obejmuje zlewnia Przemszy, część wschodnią i północno-wschodnią zlewnia Pilicy.
Sama sieć hydrograficzna gminy nie jest ponadprzeciętnie bogata i zróżnicowana. Dwa największe cieki powierzchniowe na terenie gminy to Czarna Przemsza, płynąca na dość krótkim odcinku północnym i zachodnim skrajem sołectwa Fugasówka-Markowizna oraz jej dopływ Potok Ogrodzieniecki wypływający z zachodniej części miasta, a następnie w rejonie Józefowa wkraczający na teren gminy Łazy.
System dopływów Potoku Ogrodzienieckiego oraz źródłowego odcinka Czarnej Przemszy jest dość ubogi. Jednym z dopływów Potoku Ogrodzienieckiego jest Maślenica, warta uwzględnienia w specyfikacji hydrograficznej gminy głównie jako naturalny kolektor ścieków sanitarnych odprowadzanych z oczyszczalni ścieków w Ogrodzieńcu.
Widły Czarnej Przemszy i Potoku Ogrodzienieckiego tworzą natomiast naturalną niwelację terenu pomiędzy Józefowem a Markowizną, którą charakteryzuje obecność niewielkich stawów i licznych śródleśnych terenów podmokłych. Stawy Józefowskie – powstałe jako rozlewiska Potoku Ogrodzienieckiego są elementem hydrografii gminy w grupie nielicznych na jej terenie zbiorników wód stojących. Stanowią jednak cenny element przyrodniczy. Innym znaczącym w skali gminy akwenem jest wykorzystywany głównie do celów rekreacyjnych zalew Krępa, otoczony lasem porastającym południową część miasta Ogrodzieniec.
Na terenie gminy Ogrodzieniec nie zlokalizowano punktów pomiarowych monitoringu rzek. Czarna Przemsza objęta jest natomiast monitoringiem na stanowisku w rejonie dzielnicy Poręby – Kierszula, tuż za zachodnią granicą gminy Zawiercia, tj. około 7 km poniżej zachodnich granic gminy Ogrodzieniec.
Według pomiarów na wspomnianym stanowisku wody Czarnej Przemszy charakteryzowały się w ostatnich latach dość wyraźnymi wahaniami stanu jakości w zakresie niektórych oznaczeń. Pod względem zawartości związków biogennych bez NO_2 od roku 1999 stan ulegał pogorszeniu i poprawie, ostatecznie w 2002 roku powrócił do poziomu pozaklasowego. Stopniowemu pogarszaniu, aż do norm klasy III w roku 2002 ulegała jakość wody w zakresie obecności zawiesiny. Zdecydowanie od kilku lat o pozaklasowym charakterze wód na tym stanowisku decydują wskaźniki bakteriologiczne.
Wpływ działalności gospodarczej na terenie gminy Ogrodzieniec na stan jakości wód Czarnej Przemszy warunkuje głównie proces odprowadzania ścieków komunalnych z oczyszczalni w Ogrodzieńcu, a także skutki działalności przemysłowej podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w Fugasówce oraz w północnej części Ogrodzieńca przy drodze wojewódzkiej nr 791.
Gminę Ogrodzieniec znamionują bogate zasoby wód podziemnych. Podstawową strukturą wodonośną na terenie gminy jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 326 Częstochowa (wschód).
Zbiornik jest większym i młodszym z dwóch zbiorników jurajskich Monokliny Krakowsko-Śląskiej. Rozciąga się na obszarze 3257 km^2 od okolic Wielunia po północne obrzeża Krakowa. W granicach gminy Ogrodzieniec znajduje się około 2 % jego powierzchni.
GZWP Nr 326 Częstochowa (wschód) zbudowany jest z węglanowych osady górnej jury. Jest to zbiornik o niskim stopniu naturalnej odporności na zanieczyszczenie. Podobna cecha

znamionuje większość szczelinowo-krasowych zbiorników Monokliny Krakowsko-Śląskiej, o dużych zdolnościach filtracyjnych i przeważnie słabym naturalnym zabezpieczeniem przed infiltracją z powierzchni ziemi. GZWP Nr 326 obejmuje swym zasięgiem około 85 % powierzchni gminy Ogrodzieniec.

4.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Zaopatrzenie w wodę
Na terenie Gminy Ogrodzieniec za zaopatrzenie w wodę odpowiada Zakład Gospodarki Komunalnej w Ogrodzieńcu.
Woda pobierana jest z ujęć przestawionych w poniższej tabeli.

Tabela 2 Wydajność ujęć wód na terenie gminy Ogrodzieniec

Lokalizacja ujęcia	Wydajność ujęcia [m^3/d]
Kiełkowice (2 otwory studzienne)	96
Giebło (2 otwory studzienne)	400
Podzamcze (2 otwory studzienne)	650
Ryczów (2 otwory studzienne)	600
Markowizna*	1 700
Ogrodzieniec – ul. Kościuszki	2 400
Ogrodzieniec	1 400

**wyłączone z eksploatacji ze względu na ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu*

Gmina Ogrodzieniec jest zwodociągowana w całości, długość sieci wodociągowej wynosi 75,6 km.
Odprowadzanie ścieków
Na terenie gminy Ogrodzieniec działa jedna oczyszczalnia ścieków komunalnych o przepustowości 1000 m^3/d. Jest to oczyszczalnia biologiczna typu SBR przeznaczona do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych. Węzeł mechanicznego oczyszczania tworzy zblokowane urządzenie do mechanicznego oczyszczania składające się z kraty bębnowej, prasy do skratek piaskownika napowietrznego oraz separatora piasku. Mieszanina ścieków dopływa grawitacyjnie do zbiornika retencyjnego i uśredniającego dla mieszaniny ścieków dowożonych i dopływających kanalizacją oraz zbiornika magazynowego na czas trwania procesów sedymentacji i dekantacji w komorach biologicznego oczyszczania. Biologiczne oczyszczanie opiera się na metodzie niskoobciążonego osadu czynnego z symultaniczną stabilizacją tlenową osadu nadmiernego oraz redukcji związków biogennych. Realizowane jest to w reaktorach sekwencyjnych SBR. Osad nadmierny okresowo usuwany jest do zagęszczaczy grawitacyjnych, a z nich odprowadzany do budynku technologicznego i poddawany dalszej przeróbce. Do odwadniania osadu przewidziano zainstalowanie prasy taśmowej z zespołem przygotowania i dozowania polielektrolitu oraz odzyskiem wody z filtratu. Odwodniony osad poddawany jest higienizacji. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do potoku Maślenica, natomiast odbiornikiem III rzędu jest Potok Ogrodzieniecki, odbiornikiem II rzędu –Przemsza, a I rzędu - Wisła.
Długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej na terenie Gminy Ogrodzieniec to 29 km, w tym sieci grawitacyjnej 27,8 km. Z kanalizacji korzysta około 40% mieszkańców gminy. Ponadto na terenie gminy zgłoszono 47 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Pozostałe gospodarstwa domowe wyposażone są w zbiorniki bezodpływowe (szamba), a ich właściciele korzystają z usług firm asenizacyjnych.

4.6 Zasoby geologiczne

Zgodnie z „Bilansem zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na dzień 31.XII.2014 r." Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy Ogrodzieniec występują następujące złoża:
rudy cynku i ołowiu:
- złoże Rodaki- Rokitno Szlacheckie,
- złoże Zawiercie 3,

złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej:
- Ogrodzieniec H,
- Ogrodzieniec I i II,

złoże surowców ilastych dla przemysłu cementowego:
- Wiek II,

złoże piasków i żwirów:
- Ogrodzieniec,

złoże piasków formierskich
- Ogrodzieniec,

złoże wapieni i margli dla przemysłu cementowego
- Wiek II.

4.7 Gleby i osuwiska

Około 35 % gleb na terenie gminy Ogrodzieniec spełnia warunki klas bonitacyjnych I – IV, pozostałe należą do klas V i VI. Najlepszej jakości gleby występują w północnej i północno-wschodniej części gminy, w okolicach Kiełkowic, Giebła, i Kolonii Giebło, najsłabsze, głównie bielice, w części południowo-wschodniej gminy, na południe od Ryczowa. W gminie dominują gleby lekkie, suche, często kamieniste. Podłoże krasowe powoduje szybkie osuszanie gleb. W części południowej i wschodniej rzeźba stwarza korzystne warunki erozji i trudności w uprawach. Gminę Ogrodzieniec pod względem klasyfikacji bonitacyjnej gleb uznaje się za stosunkowo ubogą.
Zgodnie z posiadanymi informacjami na terenie Gminy Ogrodzieniec nie występują tereny osuwisk ani zagrożone ruchami masowymi ziemi. Nie występuje również problem nielegalnej eksploatacji.

4.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

4.8.1 Odpady komunalne

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o odpadach, odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.
Źródłami wytwarzanych odpadów komunalnych są:
- gospodarstwa domowe
- obiekty infrastruktury
- obszary ogrodów, parków, cmentarzy, targowisk
- ulice i place.

Od 1 lipca 2013 r. Gmina Ogrodzieniec wprowadziła nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi, którym objęto tylko właścicieli nieruchomości zamieszkałych. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych zobowiązani byli do podpisania indywidualnych umów z podmiotem odbierającym odpady.

Zgodnie z wymaganiami gmina ogłosiła przetarg na wybór wykonawcy usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z na jej terenie, w wyniku którego wybrano firmę REMONDIS Sp. z o.o. Oddział w Częstochowie.

Zgodnie z nowym systemem pojemniki na odpady komunalne pozostałe po segregacji oraz worki na odpady segregowane zapewnia firma REMONDIS Sp. z o.o.

Selektywnej zbiórce „u źródła" podlegały:

- tworzywa sztuczne,
- szkło
- odpady zielone,
- opakowania wielomateriałowe.

Na terenie Gminy Ogrodzieniec od 1 lipca 2013 r. zorganizowany jest Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Punkt prowadzony jest w Ogrodzieńcu przy ul. Kościuszki przez przedsiębiorcę wyłonionego w drodze przetargu.

Właściciele nieruchomości zamieszkałych mogli dostarczać do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych bezpłatnie w nielimitowanych ilościach odpady komunalne zebrane w sposób selektywny, w tym:

- zielone i ogrodowe,
- biodegradowalne,
- papier,
- tworzywa sztuczne,
- opakowania wielomateriałowe,
- metale,
- szkło,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- wielkogabarytowe,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyte opony,
- przeterminowane leki,
- przeterminowane chemikalia.

Ponadto właściciele nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie Gminy Ogrodzieniec mogli przekazywać do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych odpady komunalne budowlane i rozbiórkowe z remontów prowadzonych samodzielnie zebrane w sposób selektywny w limicie 0,5 m^3/mieszkańca/rok.

Wprowadzenie nowego systemu miało na celu między innymi zmniejszenie ilości odpadów, których mieszkańcy pozbywali się nielegalnie.

Tabela nr 3. Ilości wszystkich odebranych z gminy Ogrodzieniec w roku 2013 odpadów komunalnych

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
20 03 01	Nie segregowane odpady komunalne	1 825,90
20 01 02	Szkło	13,7
20 01 39	Tworzywa sztuczne	6,9
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	2,30
19 12 12	Inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów	37,80
15 01 07	Opakowania ze szkła	204,6
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	56,8
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego	5,7
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	8,4
16 01 03	Zużyte opony	3,9
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,5
20 01 01	Papier i tektura	1,4
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	41,3

Tabela nr 4. Ilości wszystkich odebranych z gminy Ogrodzieniec w roku 2014 odpadów komunalnych

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
20 03 01	Nie segregowane odpady komunalne	1690,4
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	5,4
15 01 07	Opakowania ze szkła	201,8
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	180,4
16 01 03	Zużyte opony	13,2
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	0,5
15 01 02	Papier i tektura	5,1
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	58,4

Tabela nr 5. Ilości wszystkich odebranych z gminy Ogrodzieniec w roku 2015 odpadów komunalnych

Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
20 03 01	Nie segregowane odpady komunalne	1426,8
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	14,5
15 01 07	Opakowania ze szkła	164,4
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	145,4
16 01 03	Zużyte opony	9,6
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	69,0

4.8.2 Azbest

Ponieważ większość dachów na terenie Gminy Ogrodzieniec pokryta jest azbestowymi pokryciami gmina prowadzi dofinansowanie utylizacji odpadów azbestowych przy wymianie lub likwidacji pokryć dachowych i elewacji. Dofinansowanie utylizacji jest realizowane ze środków budżetu gminy.

W latach 2002-2015 ilość azbestu usunięta i przekazana do utylizacji przez mieszkańców Gminy Ogrodzieniec i wartość dofinansowania przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6 Ilość odpadów azbestowych przekazanych do składowania i wartość dofinansowania

Lata realizacji	Ilość podmiotów	Waga materiału utylizowanego [kg]	Wartość kwoty dofinansowania [zł]
2002 r.	21	30 753,50	35 604,06
2003 r.	26	44 703,00	48 033,78
2004 r.	11	19 540,00	20 000,00
2005 r.	24	33 460,00	30 000,00
2006 r.	17	28 280,00	22 076,96
2007 r.	21	35 390,00	23 731,42
2008 r.	27	50 390,00	18 160,38
2009 r.	40	70 400,00	26 496,57
2010 r.	31	57 200,00	20 194,61
2011 r.	51	89 840,00	33 664,78
2012 r.	28	50 430,00	18 404,87
2013 r.	31	59 940,00	20 838,22
2014 r.	29	46 017,00	17 670,19
2015 r.	30	52 869,00	19 890,70
Ogółem	**387**	**669 212,50**	**354 766,54**

Zgodnie z założeniami przedstawionymi w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" za główny cel przyjęto sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie do 2032 r. wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Ogrodzieniec. Ponadto należy prowadzić edukację mieszkańców w związku z zagrożeniami jakie niesie azbest i bezpiecznym postępowaniem z odpadami azbestowymi.
Na terenie Gminy Ogrodzieniec nie ma czynnych składowisk odpadów przemysłowych ani komunalnych.

4.9 Zasoby przyrodnicze

Duża część gminy Ogrodzieniec (około 3809 ha) leży na terenie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd, co stanowi 44,6% jej powierzchni. Na terenie Parku położone jest Podzamcze, Ryczów, Ryczów Kolonia, Żelazko-Śrubarnia, częściowo także Kiełkowice i Giebło Kolonia. Niewielki fragment Parku Kajobrazowego obejmuje także południowy i wschodni skraj Ogrodzieńca. Około 36,5 % gminy (3 122 ha) zajmuje otulina Parku Krajobrazowego. Ma ona status Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na jej terenie znajdują się takie miejscowości jak Giebło, Morusy, Gulzów, Mokrus, Kiełkowice, a także tereny Ogrodzieńca, w tym znaczna część lasów na zachodzie i południowym-zachodzie, otaczających zabudowaną część miasta.
Wojewoda Śląski rozporządzeniem nr 22/04 z dnia 3 czerwca 2004 r. uznał za pomnik przyrody skupienie tworów przyrody nieożywionej – zespół źródeł rzeki Centurii, zlokalizowany na powierzchni 1,23 ha miejscowości Ogrodzieniec. Znajduje się tu najliczniejsze w Europie stanowisko warzuchy polskiej.

Rys. 2 Warzucha Polska

Ponadto znaczne tereny gminy Ogrodzieniec objęte są ochroną jako obszar NATURA 2000 - Ostoja Środkowojurajska. Jest to Specjalny Obszar Ochrony (SOO) wytypowany na podstawie Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Obszar obejmuje łagodne wzniesienia zbudowane ze skał jurajskich poprzecinane licznymi dolinami. Charakterystyczne na tym terenie ostańce wapienne otaczają lasy - głównie buczyny. Natomiast na bezleśnych przestrzeniach ostańcom towarzyszą bogate florystycznie murawy kserotermiczne. Można tu spotkać szereg jaskiń, w których zimują nietoperze. Obszar ma duże znaczenie jako cenna ostoja zróżnicowanych siedlisk przyrodniczych - chronionych przez dyrektywę siedliskową. Występują tu unikatowe zbiorowiska naskalne, kserotermiczne i leśne - łącznie zidentyfikowano 16 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Jest to ważne miejsce występowania rzadkich gatunków roślin i zwierząt (ośmiu gatunków z II Dyrektywy Siedliskowej). W jaskiniach zimują liczne gatunki nietoperzy, takich jak: podkowiec mały, nocek łydkowłosy, nocek Brandta, nocek rudy, nocek orzęsiony, nocek Natterera, gacek brunatny.
Innym obszarem NATURA 2000 częściowo położonym na terenie Gminy Ogrodzieniec są Buczyny w Szypowicach i Las Niwiski. Na ostoję składają się na nią trzy wyspy leśne: dwie o wielkości kilkuset hektarów i jedna, kilkunastohektarowa. Lasy liściaste stanowią 84% powierzchni terenu, lasy mieszane 12%, a lasy iglaste 3%, pozostałą część obszaru zajmują siedliska rolnicze. Runo występującej na tych powierzchniach ciepłolubnej buczyny jest bogate, ze szczególnie liczną grupą gatunków z rodziny storczykowatych. Ostoja jest również

miejscem występowania bardzo licznych populacji obuwika pospolitego w dobrej kondycji, szczególnie w "Lesie Niwiskim". Ze względu na tendencje do zanikania stanowisk obuwika pospolitego w całej Europie opisywane stanowiska są bardzo cenne. Ponadto położone są one w pobliżu zachodniej granicy zasięgu, dlatego ich ochrona jest szczególnie ważna dla zachowania dotychczasowego kształtu i ciągłości zasięgu w Europie.

Rys. 3 Buczyna Storczykowata

Rys. 4 Obuwik pospolity

4.10 Zagrożenia poważnymi awariami

W gminie Ogrodzieniec nie funkcjonują instalacje, które zgodnie z Prawem ochrony Środowiska zaliczane są do zakładów o dużym ryzyku bądź zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Jedyne zagrożenie w tej dziedzinie stanowi transport drogowy materiałów niebezpiecznych. Biorąc powyższe pod uwagę zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii w gminie Ogrodzieniec jest minimalne.

4.11 Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna jest bardzo ważnym aspektem w programie ochrony środowiska, ponieważ kształtuje ona świadomość ekologiczną społeczeństwa.
Urząd Miasta i Gminy Ogrodzieniec corocznie współpracuje ze szkołami i przedszkolami z terenu gminy przy organizacji „Dni Ziemi” i „Sprzątania Świata”. Urząd dostarcza worki i rękawice oraz organizuje i finansuje odbiór zebranych odpadów. W miarę możliwości finansowych przekazywane są również nagrody dla dzieci biorących udział w konkursach ekologicznych.

W „Gazecie Ogrodzienieckiej" publikowane są artykuły zawierające treści ekologiczne, np. jak oszczędzać energię, a także informacje o zbiórce zużytych sprzętów elektrycznych i elektronicznych oraz odpadów wielkogabarytowych.
Na terenie gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów zarówno u źródła jak i w centrach zbiórki. Działania te są przykładem praktycznych przedsięwzięć kształtujących świadomość ekologiczną mieszkańców.

5. ANALIZA SWOT

Ocenę możliwości realizacji programu wykonano metodą analizy SWOT:

Mocne strony

- wysoki wskaźnik zgazyfikowania gminy – dostępność gazu ziemnego,
- wysoki stopień zwodociągowania gminy,
- uregulowana gospodarka odpadami,

Szanse

- zachęty finansowe do zmiany istniejącego systemu ogrzewania na proekologiczne (niskoemisyjne),
- działania edukacyjne podnoszące świadomość mieszkańców,
- możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych na inwestycje proekologiczne,

Słabe strony

- brak kanalizacji sanitarnej w sołectwach,
- ograniczony budżet gminy na działania ekologiczne,
- dominacja wysokoemisyjnych węglowych instalacji grzewczych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych,
- brak szczegółowej inwentaryzacji indywidualnych źródeł ciepła,
- brak narzędzi prawnych umożliwiających kontrolę w zakresie rodzaju i jakości spalanego paliwa
- brak monitoringu stanu zanieczyszczenia powietrza w gminie,
- przyzwolenie społeczne/brak sprzeciwu na spalanie odpadów w domowych źródłach ciepła,
- mała ilość odnawialnych źródeł energii,

Zagrożenia

- tendencje do ograniczania roli samorządu terytorialnego w decydowaniu o swoich
- sprawach,
- skomplikowane procedury ubiegania się o środki pomocowe,
- niska zamożność społeczeństwa,
- zły stan techniczny istniejących źródeł ciepła na paliwo stale w budynkach jednorodzinnych,
- spalanie paliwa o złej jakości,
- rosnące koszty wykorzystania alternatywnych względem węgla nośników energii na potrzeby grzewcze (gaz, energia elektryczna),
- brak postępu w pozyskiwaniu energii ze źródeł odnawialnych,
- niskie tempo prac termomodernizacyjnych w budynkach jednorodzinnych

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

Na liście przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2016-2019 umieszczono:

- przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować, a były umieszczone w poprzednim programie ochrony środowiska,
- przedsięwzięcia stanowiące kontynuację zadań wyznaczonych w poprzednim programie ochrony środowiska,
- przedsięwzięcia ujęte w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym,
- przedsięwzięcia wskazane w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego,
- przedsięwzięcia wskazane w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego.

Niniejsza lista przedsięwzięć nie zamyka możliwości realizowania innych przedsięwzięć proekologicznych.

Tabela 7 Zestawienie celów i kierunków interwencji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ogrodzieniec

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza na terenie gminy	Redukcja zanieczyszczeń szczególnie PM101, CO_2 pochodzących zwłaszcza z indywidualnych źródeł ciepła	Likwidacja niskiej emisji w Gminie Ogrodzieniec poprzez montaż instalacji solarnych w budynkach odbiorców indywidualnych	Gmina Ogrodzieniec	Możliwość nieuzyskania dofinansowania
2.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza na terenie gminy	Redukcja zanieczyszczeń szczególnie PM101, CO_2 pochodzących zwłaszcza z indywidualnych źródeł ciepła	Dotacja dla mieszkańców Gminy Ogrodzieniec do wymiany źródeł ciepła na mniej emisyjne	Gmina Ogrodzieniec	Brak zainteresowania społecznego
3.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza na terenie gminy	Wzrost efektywności energetycznej obiektów na terenie Gminy Ogrodzieniec	Kompleksowa likwidacja niskiej emisji w budynkach publicznych Gminy Ogrodzieniec	Gmina Ogrodzieniec	Brak środków w budżecie, nieotrzymanie środków zewnętrznych
4.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza na terenie gminy	Wzrost efektywności energetycznej obiektów na terenie Gminy Ogrodzieniec	Konkursy dla szkół w zakresie oszczędzania mediów	Gmina Ogrodzieniec	Brak zainteresowania społecznego
5.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza na terenie gminy	Wzrost efektywności energetycznej obiektów na terenie Gminy Ogrodzieniec	Promocja działań przyczyniających się do wzrostu efektywności energetycznej obiektów	Gmina Ogrodzieniec	Brak zainteresowania społecznego
6.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza na terenie gminy	Ograniczanie emisji ze źródeł liniowych	Remonty dróg na terenie Gminy Ogrodzieniec	Gmina Ogrodzieniec	Brak środków w budżecie

1	2	3	4	5	6	7
7.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza na terenie gminy	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza	Informacje do „Gazety Ogrodzienieckiej" i na stronę internetową urzędu dotyczące oszczędzania energii	Gmina Ogrodzieniec	Brak zainteresowania społecznego
8.	Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Zmniejszenie ilości ścieków odprowadzanych do środowiska	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z podłączeniami do budynków Ogrodzieńcu	Gmina Ogrodzieniec	Brak środków w budżecie, nieotrzymanie środków zewnętrznych
9.	Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Zmniejszenie ilości ścieków odprowadzanych do środowiska	Opracowanie projektu technicznego kanalizacji sanitarnej w miejscowości Fugasówka i Podzamcze	Gmina Ogrodzieniec	Brak środków w budżecie, nieotrzymanie środków zewnętrznych
10.	Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa stanu wód	Zmniejszenie ilości zużywanej wody	Zamieszczanie w gazetach i na stronie internetowej informacji o sposobach oszczędzania wody i skutkach ekologicznych takich działań	Gmina Ogrodzieniec	Brak zainteresowania społecznego
11.	Gospodarowania odpadami	Poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców	Sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest	Dotacja do usuwania wyrobów zawierających azbest	Gmina Ogrodzieniec	Brak środków w budżecie
12.	Gospodarowania odpadami	Poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców	Sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest	Unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest z budynków mieszkalnych	Gmina Ogrodzieniec	Brak środków w budżecie, nieotrzymanie środków zewnętrznych
13.	Gospodarowania odpadami	Poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców	Sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest	Unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest z budynków publicznych	Gmina Ogrodzieniec	Brak środków w budżecie, nieotrzymanie środków zewnętrznych
14.	Edukacja ekologiczna	Zwiększenie świadomości społeczeństwa	Aktywna edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w formalnym systemie kształcenia	Współpraca ze szkołami miasta i gminy Ogrodzieniec w zakresie organizacji konkursów ekologicznych, zajęć ponadprogramowych, akcji „Sprzątanie świata" i „Dzień Ziemi"	Gmina Ogrodzieniec	Brak środków w budżecie

Tabela 8. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ogrodzieniec

Rodzaj działania	Opis przedsięwzięcia	Lata realizacji	Szacunkowe koszty w tyś. PLN	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
P	Sprawozdanie z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ogrodzieniec”	2017, 2019, 2021	Bez kosztów działania	UMiG Ogrodzieniec	Budżet
P	Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ogrodzieniec”	2019	10,0	UMiG Ogrodzieniec	Budżet
POWIETRZE ATMOSFERYCZNE					
Działania własne					
I	Likwidacja niskiej emisji w Gminie Ogrodzieniec poprzez montaż instalacji solarnych w budynkach odbiorców indywidualnych	2016-2019	7000	Gmina Ogrodzieniec	EFRR, Budżet Gminy
I	Dotacja dla mieszkańców Gminy Ogrodzieniec do wymiany źródeł ciepła na mniej emisyjne	2016-2019	20	Gmina Ogrodzieniec	Budżet Gminy
I	Kompleksowa likwidacja niskiej emisji w budynkach publicznych Gminy Ogrodzieniec	2016-2019	2 531,4	Gmina Ogrodzieniec	EFRR, Budżet Gminy
P	Konkursy dla szkół w zakresie oszczędzania mediów	2016-2019	Bez kosztów działania	Gmina Ogrodzieniec	Nie dotyczy
P	Promocja działań przyczyniających się do wzrostu efektywności energetycznej obiektów	2016-2019	Bez kosztów działania	Gmina Ogrodzieniec	Nie dotyczy
I	Remonty dróg na terenie Gminy Ogrodzieniec	2016-2019	6 000	Gmina Ogrodzieniec,	Budżet gminy, PROW, PRGiPID
I	Poprawa stanu technicznego dróg powiatowych –utwardzenie dróg lub poboczy w celu redukcji wtórnego unosu pyłu z drogi, modernizacja dróg powiatowych	2016-2019	500 000 zł/km	Starostwo Powiatowe	Budżet powiatu, środki inne
P	Utrzymanie czystości dróg w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metodą mokrą)	Zadanie ciągłe	200-500 zł/km/rok	Starostwo Powiatowe, Powiatowy Zarząd Dróg w Zawierciu	Środki własne PZD
P	Informacje do „Gazety Ogrodzienieckiej” i na stronę internetową urzędu dotyczące oszczędzania energii	2016-2019	Bez kosztów działania	Gmina Ogrodzieniec	Nie dotyczy
Działania koordynowane					

Rodzaj działania	Opis przedsięwzięcia	Lata realizacji	Szacunkowe koszty w tyś. PLN	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
P	Uwzględnienie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem	2016-2023	Bez kosztów działania	Starostwo Powiatowe, Urząd gminy, Urząd Marszałkowski	Nie dotyczy
P	Bieżące informowanie społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie	2016-2023	Bez kosztów działania	Zarząd województwa, Powiat, Gmina	Nie dotyczy
OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH					
Działania własne					
P	Zamieszczanie w gazetach i na stronie internetowej informacji o sposobach oszczędzania wody i skutkach ekologicznych takich działań	Zadanie ciągłe	Bez kosztów działania	Gmina Ogrodzieniec	Nie dotyczy
Działania koordynowane					
I	Budowa i modernizacja urządzeń oczyszczających lub podczyszczających ścieki przemysłowe	2016-2019	Brak danych	Przedsiębiorcy	Środki własne, Inne fundusze
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA					
I	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z podłączeniami do budynków Ogrodzieńcu	2016-2019	5000	Gmina Ogrodzieniec	NFOŚiGW, WFOŚiGW, Budżet Gminy, UE
I	Opracowanie projektu technicznego kanalizacji sanitarnej w miejscowości Fugasówka i Podzamcze	2016-2019	220	Gmina Ogrodzieniec	Budżet Gminy
OCHRONA LASÓW					
Działania koordynowane					
I	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych i gruntów porolnych	2016-2019	Brak danych	ARiMR, Gmina, właściciele gruntów	Budżet państwa Środki własne
I	Podnoszenie świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa w tym właścicieli lasów w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych	2016-2019	Brak danych	Nadleśnictwa, gmina	Środki własne Inne fundusze
OCHRONA PRZED HAŁASEM					
Działania własne					
I	Modernizacja dróg gminnych	2016-2019	6 000	Gmina Ogrodzieniec,	Budżet gminy, PROW, PRGiPID
Działania koordynowane					

Rodzaj działania	Opis przedsięwzięcia	Lata realizacji	Szacunkowe koszty w tyś. PLN	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
I	Budowa oraz bieżąca modernizacja sieci drogowej	2016-2019	Brak danych	Powiat, Gmina Ogrodzieniec	Środki własne Inne fundusze
P	Wyeliminowanie transportu materiałów niebezpiecznych przez centra miast	Zadanie ciągłe	Brak kosztów działania	Zarząd Województwa, Gmina Ogrodzieniec, Zarządcy dróg	Nie dotyczy
EDUKACJA EKOLOGICZNA					
Działania własne					
P	Współpraca ze szkołami miasta i gminy Ogrodzieniec w zakresie organizacji konkursów ekologicznych, zajęć ponadprogramowych, akcji „Sprzątanie świata" i „Dzień Ziemi"	zadanie ciągłe	8,0	Gmina Ogrodzieniec	Budżet Gminy
Działania koordynowane					
P	Działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii (w tym m.in. prowadzenie kampanii informacyjnej) oraz w zakresie poszanowania energii, a także uświadamiania mieszkańcom zagrożeń jakie stanowi spalanie odpadów w piecach domowych	Zadanie ciągłe	Bez kosztów działania	Zarząd Województwa, Zarząd Powiatu, Zarząd Miasta i Gminy, jednostki naukowe	WFOŚiGW, LIFE+
P	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne	2016-2019	Bez kosztów działania	Zarząd Województwa, Zarząd Powiatu, Zarząd Miasta i Gminy, media	Środki własne, Środki UE
P	Przeprowadzenie edukacji ekologicznej z naciskiem na promocję komunikacji zbiorowej, promocję proekologicznego korzystania z samochodów, eco-driving itp.	2016-2019	Bez kosztów działania	Zarząd Województwa, Zarząd Miasta i Gminy, Zarządcy dróg	Środki własne, WFOŚiGW, Środki UE
GOSPODARKA ODPADAMI					
Działania własne					
I	Dotacja do usuwania wyrobów zawierających azbest	2016-2019	100	Gmina Ogrodzieniec	Budżet Gminy
I	Unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest z budynków mieszkalnych	2016-2019	10000	Gmina Ogrodzieniec	EFRR, Budżet Gminy
I	Unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest z budynków publicznych	2016-2019	1021,8		Budżet Gminy, Środki UE

***Objaśnienia**: I – działania inwestycyjne; P – działania pozainwestycyjne*

7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

7.1 Wskaźniki monitorowania programu

Wskaźniki monitorowania programu dobrano na podstawie celów i działań założonych w niniejszym programie. Jako wartość bazową wybrano dane dotyczące roku 2015.

Tabela 9 Wskaźniki monitorowania programu

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika 2015 r.
Ilość artykułów dotyczących działań pro środowiskowych zamieszczonych w „Gazecie Ogrodzienieckiej”	szt.	12
Ilość środków przeznaczona na edukację ekologiczną	zł	2 028
Ilość projektów edukacyjnych w zakresie funkcjonowania sieci NATURA 2000	szt.	1
Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin poprzez zwiększenie zastosowania nowoczesnych technologii wydobywczych	szt.	0
Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	km	0
Ilość wymienionych kotłów	szt.	1
Ilość zamontowanych instalacji solarnych	szt.	0
Ilość budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	szt.	0
Długość wyremontowanych dróg	km	2,07
Ilość usuniętego azbestu	Mg	52,9
Ilość odpadów komunalnych poddanych składowaniu	Mg	1 405,4
Ilość odpadów komunalnych poddanych recyklingowi	Mg	333,3
Ilość niekonfliktowo zlokalizowanych źródeł pól elektromagnetycznych	szt.	0

7.2 Mechanizmy finansowe realizacji programu

Przedsięwzięcia, które zostały zdefiniowane w programie, prowadzą do poprawy stanu środowiska naturalnego. Ponieważ kwestia ochrony środowiska naturalnego jest jedną z kluczowych dziedzin polityki krajowej i Unii Europejskiej, to podmioty dokonujące odpowiednich działań w tej sferze mogą ubiegać się o ich wsparcie finansowe ze środków zewnętrznych na preferencyjnych (w stosunku do rynkowych) zasadach. Jest to szczególnie ważne w sytuacji ograniczonych możliwości budżetowych jednostek samorządu terytorialnego, jak również znacznych kosztów pozyskania klasycznych kredytów bankowych.
Preferencyjne źródła finansowania przedsięwzięć środowiskowych wynikają z szeregu programów (np. finansowanych środkami UE) bądź związane są z polityką instytucji ochrony środowiska.
Generalnie źródła te można podzielić na dwie umowne grupy: środki krajowe i środki zagraniczne.
Bieżące i systematyczne śledzenie oficjalnych serwisów informacyjnych programów i instytucji ochrony środowiska wydatnie zwiększa skuteczność wyboru źródła dofinansowania, jak również ułatwia późniejszy proces aplikacyjny.
Źródła finansowania Programu będą zróżnicowane, w zależności od rodzaju i okresu przewidywanego działania, a przede wszystkim możliwości stosowania instrumentów finansowo – ekonomicznych, zapewnionych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.
Dostępne na rynku polskim źródła finansowania przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska można podzielić na:
- krajowe - pochodzące z budżetu państwa, budżetu gminy,
- pozabudżetowych instytucji publicznych, udzielane w formie dotacji, grantów i subwencji (np. NFOŚiGW, WFOŚiGW, RPO, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Priorytetowy Ochrona i Zrównoważony Rozwój Lasów)
- pomocy zagranicznej –Fundusz Spójności, fundusze strukturalne, EFRR, Program Intelligent Energy Europe.

MATERIAŁY WYKORZYSTANE PRZY TWORZENIU NINIEJSZEGO DOKUMENTU

Program Ochrony Środowiska dla gminy Ogrodzieniec na lata 2012-2015
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Zawierciańskiego na lata 2016-2019
Program Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Ogrodzieniec
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Ogrodzieniec
Strategia Rozwoju Powiatu Zawierciańskiego,
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020,
Program Ochrony Środowiska dla województwa śląskiego,
Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Ogrodzieniec
Ankiety od poszczególnych referatów UMiG Ogrodzieniec
Obowiązujące akty prawne

SPIS TABEL

Tabela 1 Wydajność ujęć wód na terenie gminy Ogrodzieniec……..……..20
Tabela 2 Sieć gazowa w Gminie Ogrodzieniec…….……..11
Tabela nr 3 Ilości wszystkich odebranych z gminy Ogrodzieniec w roku 2013 odpadów komunalnych ……14
Tabela nr 4 Ilości wszystkich odebranych z gminy Ogrodzieniec w roku 2014 odpadów komunalnych ……...15
Tabela nr 5 Ilości wszystkich odebranych z gminy Ogrodzieniec w roku 2015 odpadów komunalnych ……..…..15
Tabela 6 Ilość odpadów azbestowych przekazanych do składowania i wartość dofinansowania …….……...16
Tabela 7 Zestawienie celów i kierunków interwencji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ogrodzieniec…….…21
Tabela 8 Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ogrodzieniec……..…….23
Tabela 9 Wskaźniki monitorowania programu……...…...…….….26

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1 Mapa Gminy Ogrodzieniec…….…8
Rys. 2 Warzucha Polska……...…….……..…..17
Rys. 3 Buczyna storczykowata…….……....18
Rys. 4 Obuwik pospolity……..……...……18